

Mit liv i Aarestrup

Fortalt 1999 af Søren Peter Qvist, Aarestrup og bragt i "Hanen" 5. Rk. Nr. 7 1999

Jeg er født på Haverslevvej 58, 24. januar 1923. Mit hjem var en lille ejendom på 11 tønder land, min far var landpost, og vi var tre brødre. Min ældste broder Holger kom på realskole, den anden broder Arne var 10 år yngre, så allerede i 10-12 års alderen måtte jeg tage del i arbejdet på ejendommen.

Søren Peter Qvists barndoms-hjem på Haverslevvej 58. Det er Søren Peter Qvists forældre Oluf og Helene, der sidder på vej-grøften.

Billedet er fra 1920.

Min mor Helene er født på Ulvkær i Aarestrup og ved skolens 350 års jubilæum i år, fandt vi ud af, at der havde været forfædre i Aarestrups omegn ca. 200 år tilbage. Min bedstemor Anna min fars mor var falstring, og bedstefar Søren Qvist var fra Torndal i Veggerby sogn. De boede nogle år i Lindholm og købte gård i Aarestrup ca. 1910 og fra den tid har min far haft bopæl i Aarestrup.

Oluf Qvist på postruten i Aarestrup 1935

Min far Oluf Qvist blev ansat ved postvæsenet i 1917, med en tur, der hed Aarestrup landtur, som gående post og turen var Aarestrup Mark, Langelinie, Trøjborg og Ersted Hede. Middagsmaden fik posten på en gård på Langelinie og i sommertiden var der rødgrød eller jordbær, når han nåede til Trøjborg.

Posten kom fra Støvring med hestevogn, og i 1935 blev turen lagt om, til Aarestrup, Torstedlund, Aarestrup Mark og Ersted Hede en tur på ca. 30 km. Det var mange gange til fods i snestorm om vinteren. Jeg mindes selv, at når jeg på grund

af vejret var ledig fra mit arbejde. Jeg har gået på Ersted Hede med posten for far. Nu 40 år efter mindes jeg den modtagelse posten fik.

Skolen

Aarestrup skole ca. 1935

Vi havde ellers en god barndom i forhold til tiden. I det daglige var der ikke meget med legekammerater, kun lige dem fra nabolaget. Det der mindes mest, var at når man først var kommet i skole kom vi til nogle herlige fødselsdage med kammeraterne, hvor gaven var en 25 øre, som vi havde bundet fast i lommetørklædet, for at vi ikke skulle tabe den. Jeg gik i skole i Aarestrup. Vi havde fire klasser og to lærere og de to første klasser var i skole fire dage om sommeren og to dage om vinteren. De store klasser gik omvendt, så de kunne deltage i arbejdet ved landbruget.

Sommerferien blev holdt om høsten og efterårsferien var i kartoffeltiden, hvor vi samlede kartofler op på de forskellige gårde i sognet, til en dagløn af 2 - 3kr.. Det var børns ferie den gang. I de store klasser havde vi skoleudflugter en til Silkeborg og en anden til Vesterhavet og Løkken.

Konfirmationen

Konfirmationsforberedelsen foregik i præstegården. Der var konfirmation både om foråret og efteråret, og det var alderen der bestemte, hvad tid på året man blev konfirmeret. Vi gik til præst hele vinteren. Dem der først skulle konfirmeres om efteråret, holdt op med at gå til præst en måned før konfirmationen, de fik så den sidste måned om efteråret. På selve konfirmationsdagen blev vi overhørt i kirken. Forårskonfirmanderne blev konfirmeret første søndag i april. De skulle så fortsætte i skolen til 1 maj, men de begyndte som regel med at arbejde og blev væk fra skolen. Så var der noget der hed skolemulkt, det var 2 øre for den første dag, derefter var det det dobbelte.

Aarestrup set fra vest

Ungdomstiden

Efter konfirmationen var der brug for os unge til alt muligt på gårdene her i byen. Lærepladser var der ikke mange af den gang, så det var bare med at arbejde, så vi kunne vise, at vi var kommet i de voksnes rækker. Om vinteren gik fritiden med gymnastik, et par aftener om ugen, og vi spillede fodbold om sommeren, på en mark vi lejede af forpagteren på Torstedlund. Der blev holdt et månedlig bal i forsamlingshuset her i byen, ellers var det på cykel eller til fods, hvis vi en enkel gang skulle ud til nabobyerne og i forsamlingshuset kom der en omrejsende biograf, en gang om måneden.

Krigen

Den 9. april 1940, er en dag vi der var unge den gang, aldrig glemmer. Men Aarestrup var jo alligevel en af de landsbyer, der mærkede krigen mindst, for vi undgik at få tyske soldater indkvarteret.

I 1942 blev jeg og nogle kammerater enige om, at vi alligevel havde lært for lidt i skolen, så vi var fem her fra Aarestrup, der rejste på Ryslinge højskole på Fyn. Efter højskoleopholdet blev jeg ansat på en gård på Fyn. Da året var gået var vi alle hjemme på egnen igen.

Det var først i september 1944, at vi rigtigt mærkede noget til krigen, da Pastor Davidsen måtte søge skjul, for ikke at blive taget af tyskerne og skovfoged Nielsen blev taget og sendt i koncentrationslejr. Han vendte efter befrielsen hjem igen.

Aarestrupborgere fandt flyet før tyskerne

Den 20. april 1945, hvor en engelsk flyver faldt ned i skoven, efter at være blevet beskudt af tyskerne og den 11 mands store besætning blev dræbt. Os der var ude for at søge efter flyveren i skoven, blev mødt af et meget trist syn da vi fandt den.

I krigens sidste år var vi tre karle, her i Aarestrup, der fik bud fra sognerådet, om at i tilfælde af evakuering af befolkningen, måtte vi ikke forlade byen, vi skulle passe de dyr, der stod tilbage i staldene. Det fortæller hvor alvorligt det så ud, men så blev det 4. maj 1945, befrielsen kom, og den blev fejret med sang ved gadekæret og kimen af kirkeklokken hele 5 maj. I ugen efter festede vi med Alsang i forsamlingshuset.

Militærtjenesten

Efter krigen kom indkaldelsen til det danske militær, Man skulle jo i gang, med at uddanne soldater. Jeg kom til Odense og det blev et år med mange gode kammerater, men en barsk tid, i gamle engelske uniformer, der havde set bedre dage. Vi blev nok lidt forkælet af odensianerne, de var glade for at se danske soldater igen.

Vi havde to landsbyer, Beldringe og Allesø, i nærheden af Odense, som tyskerne havde besat og tvangsflyttet beboerne. Da krigen var slut, blev landsbyerne brugt som flygtningelejre, til tyske flygtninge, der var flygtet her til landet, de var spæret inde bag pigtråd og vi gik vagt udenfor hegnet med skarpladte geværer. Det var en anden form for flygtninge end i dag. I forbindelse med soldatertiden traf jeg Lise, som nu efter 50 år, er lige ved at kende Aarestrup på lige fod, med os der er født her.

Aarestrup by

Butikker i Aarestrup

I min barndom var der mange forretninger i Aarestrup. Der var to købmænd, brugs, bager, slagter, barber, to manufakturhandler, skomager, en der handlede med træsko, karetmager, snedker, sadelmager, to smede, mejeriet der blev oprettet i 1909. Nu er der en traktor mekaniker i det gamle mejeri: Brugsen er blevet til nærbutik og brugsforeningen har 100 års jubilæum i 1999. Det er brugsforeningen der driver nærbutikken.

Aarestrup Brugs holder jubilæum 1949

Nu er der i Aarestrup by, Oda Borups lille forretning, bogtrykker, elektriker, snedker og værktøjsmager. Der hvor der nu er værktøjsmager, har der været en købmandsforretning der brændte i julen 1919. Jeg kan huske da der blev bygget købmandsforretning, der hvor der nu er bogtrykkeri.

Vært i forsamlingshuset

Da vi i begyndelsen af 1948, stiftede hjem, var det svært at få noget at bo i, derfor blev vi værtspar i forsamlingshuset i Aarestrup.

Der var ikke indlagt vand da vi kom, men det blev der senere på året. Der var ikke noget vaskehus, så al tøjvask foregik udenfor og det var meget koldt om vinteren. Det var meget trange forhold, der var et køkken med gruekedel og et stort komfur, en stue og med et soveværelse på loftet.

Køkkenet var også det, der blev brugt, når der var noget i forsamlingshuset. Der blev kogt suppe i gruekedlen og al maden blev lavet der, opvask og så videre. Det private porcelæn, bestik, gryder og meget andet, blev brugt sammen med forsamlingshusets.

Gaverne blev anrettet på vores spisebord i stuen. Der var engang nogle gæster der blev syge, så de kom op at ligge i vores senge. Der var intet privatliv, når så mange fremmede mennesker huserede i vores privat bolig, det var ikke altid lige rart. Da vi fik Jørn, var det meget svært, han kom somme tider op til hans farmor, der var også nogle børn, der gik med ham ind imellem.

Toiletterne var kasser i gården, der var et der var låst af, og det var vores, men når der var mange gæster, blev der også lukket op til det. Det vand der skulle slæbes ind, foregik igennem vores gang, og det var jo mange spande med vand der blev brugt til en fest.

Der var engang jeg (Søren) skulle hente noget på loftet, der var en af serveringsdamerne, der havde sat en skål sovs på trappen, den skvattede jeg i og gled hele vejen ned af trappen og fik sovs ned af nakken, jeg måtte tage en spand vand, med op i soveværelset og vaske mig der, der var jo ikke andre steder, det kunne foregå, vi vaskede os ellers i køkkenvasken, men det kunne jeg jo ikke, der var fuld af fremmede mennesker.

Fest i Aarestrup forsamlingshus

De fester der foregik i forsamlingshuset var mest baller, bryllupper, sølvbryllupper, fødselsdage og juletræsfester for de unge. De fik det samme at spise som i dag, suppe, forret, steg og dessert. Folk lavede selv maden og havde råvarerne med hjemme fra, høns, kød, kartofler m.m. Den skik har holdt sig i Aarestrup, op til vores dage ca. 1975-80. Man lejede kun salen og service, maden og personalet sørgede folk selv for.

Hvis traktementet kun bestod af kaffebord med boller, kage og lagkage, stod vi sommetider selv for det. Ellers hjalp vi til med at skrælle kartofler, lave boller, servere drikkevarer m.m. Det var sodavand, bayersk øl og hvidtøl der blev brugt den

gang, vinen kom først senere. Det var min skræk, at skulle trække hvidtøl op, de kunne godt skumme meget over, derfor skulle jeg passe på, at det ikke kom ned over gæsterne. Det var også os der sørgede for rengøringen. Der var to kogekoner her i byen, Anna Larsen og sadelmagerens kone Ella, som folk benyttede sig af. Når der var baller, kunne der godt blive ballade, så kom sognefoged Søren Andersen med hans stok og så blev der ro.

Juletræ for børn og unge

Den gang vågnede vi op til kobrøl, hanegal og skramlen af mælkespande, det er der ikke noget med i dag. Der var karle og piger på alle gårdene, så der var mange unge mennesker i byen, dem holdt idrætsforeningen juletræ for i forsamlingshuset. Alle de unge mennesker, holdt hinanden i hånden og dansede omkring juletræet og sang alle julesalmerne. Det kan man ikke engang, få de store børn til i dag. Juletræ for børnene i forsamlingshuset blev organiseret af en komite, der blev samlet ind i byen, det var ofte Otto Nørgård der stod for det. Der bliver stadig afholdt juletræ for børnene hvert år.

Arbejdslivet

I begyndelsen af vores ægteskab, havde jeg skiftende arbejdssteder indtil 1953, hvor det blev til fast arbejde i skoven. Det var jo et selvstændigt arbejde, og det var ikke hver dag arbejdsgiveren nåede ud til os. Jeg har haft mange arbejdskammerater. Nogle af os var sammen i 25 år, andre kunne ikke rigtigt affinde sig med det hårde arbejde. De første år med det gamle skovværktøj, men så kom motorsaven sidst i 50'erne og det var i begyndelsen til mekaniseringen. I november 1981 oplevede vi den store storm som væltede alle de store graner. Det tog tre år inden der var ryddet op, selv om skovningsmaskinerne overtog meget af arbejdet. Efter 31 års arbejde i skoven gik jeg på efterløn. Jeg kan stadig nu i 1998 tage i skoven som selvhugger og søndagsturen på cykel sammen med Lise, og nyde den dejlige natur.